

DISCUSSION AS A PRODUCTIVE METHOD FOR THE DEVELOPMENT OF THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS IN JAPANESE CLASSROOM

The article is devoted to the analysis of the possibility of using discussions in the Japanese language as an interactive form of learning for the development of students' communicative competence. We considered the advantages and disadvantages of this kind of work in the classroom, also the effectiveness of discussions as a method of development of communicative competence is analyzed.

Key words: *linguistic personality, secondary linguistic personality, linguistic competence, speech competence, communicative competence, interactive teaching methods, discussion.*

УДК 378+811.521

Н. Костевич, викладач
Національний університет
«Львівська політехніка», Львів

КОМП'ЮТЕРНІ ТА СМАРТФОННІ ПРОГРАМИ ЯК СУЧАСНІ ДОПОМІЖНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

Сучасна система освіти в Україні перебуває в постійному стані змін, проте все ще орієнтується не на «результат», а на «процес». Одним із способів дійти до «результату» у вивченні японської мови є допоміжні матеріали. Беручи до уваги те, що ми живемо в інформаційну еру, допоміжні матеріали теж необхідно підбирати відповідно до потреб та зацікавленості студентів. Стаття присвячена проблемі добору допоміжних матеріалів та аналізу найбільш перспективних програм для вивчення японської мови.

Ключові слова: *сучасні методи навчання, допоміжні матеріали, самостійне навчання, комп'ютерні програми, web-сайти, смартфонні програми, Android-програми.*

Сучасна система освіти у ВНЗ України прагне до змін, використовуючи всі можливі засоби для того, щоб «йти в ногу з часом» та стати орієнтованою на студента. Очевидним стало те, що «пріоритетом у діяльності викладача все більше стає скерування, моніторинг і підтримка самостійного користування студента різноманітними ресурсами самоосвіти та допомога у розподілі часу для навчання» [1, с.16]. Таким чином студент матиме можливість вчитися «вчитися самостійно», адаптуючи навчання до особистих потреб. Актуальність цього питання зумовила те, що за останні роки університетами було створено маса онлайн навчальних матеріалів та віртуальних навчальних середовищ з метою покращити та полегшити навчальний процес, а також доступ до матеріалів. Однак, більшість цих матеріалів орієнтовані на засвоєння програм певних курсів. Очевидно, що «програмно-орієнтоване навчання» не завжди дає

найкращі результати, оскільки воно націлене не так на «результат», як на засвоєння програми, а отже, – на «процес». Для вивчення мови, особливо японської, вивчення якої є тривалим і громіздким процесом, такий тип навчання є далеко не найкращим, адже обмежена кількість аудиторних занять та можливості спілкуватися мовою, що вивчається, притуплює бажання студентів до навчання, оскільки вони хочуть бачити результат вивчення мови якомога швидше.

Не секрет, що методи навчання іноземної мови, якими ми послуговувалися раніше, вже не підходять сучасному студенту. Сучасний студент активний і мобільний, прагне «всього і одразу». Навчаючи таких студентів японської мови важливо не дати їм «перегоріти», тобто вміти підтримувати амбіції та мотивацію, з якими студент прийшов на навчання, адже більшість студентів, що хочуть вивчати японську мову приходять уже вмотивованими та бажають досягнути мову якомога швидше. Вважаємо, що досягти якомога швидшого «результату» у вивченні японської мови не відриваючись від навчальної програми, можна завдяки більш сучасним допоміжним матеріалам для вивчення японської мови. Беручи до уваги розвиток інформаційних технологій, стає неможливо ігнорувати те, що пропонує нам сучасний світ, коли громіздкі підручники та численні копії текстів можна замінити портативними носіями та пристроями. Кількість програм та додатків для вивчення іноземних мов зараз заходиться на небувалому до тепер рівні і користування подібними програмами дає можливість використовувати їх у будь-який зручний час та у будь-якому місці [5, с.130], що дозволяє збільшити обсяг часу, який може бути відведений на навчання.

Зважаючи на попередні дослідження, можна сміло заявляти, що «...інноваційні комп'ютерні технології у сфері освіти зарекомендували себе як ефективні та надійні...» [2, с.104]. Вони не тільки надають широкі можливості для самоосвіти, а й сприяють збільшенню мотивації студентів. Зрозуміло, що актуальність інформаційних технологій вже поза питаннями, проте, великий обсяг програм та додатків для вивчення мови породжує зовсім нову проблему, яка досі не досліджена досить детально, а саме, проблема вибору ресурсів та додаткових матеріалів, що не позбавляє дослідження в цій царині наукової новизни.

Метою цієї статті є наголосити на ефективності новітніх допоміжних засобів (програмних продуктів для комп'ютерів чи смартфонів) для вивчення японської мови в якості додаткового матеріалу, дослідити що краще відповідає сучасному студенту та запропонувати якомога дієвіші додаткові програмні продукти-матеріали для вивчення японської мови. Тож об'єктом дослідження є комп'ютерні та смартфонні програми, призначені для вивчення японської мови. Предметом є їх зручність та доцільність для її вивчення, визначення чого і є завданням статті, що буде проводитися методом опитування студентів, результати якого будуть використані як матеріал дослідження для подальшої статистики та аналізу.

Для визначення найпопулярніших користувацьких програм для вивчення японської мови було проведено опитування студентів усіх курсів спеціальності «Прикладна лінгвістика» НУ «Львівська політехніка», що вивчають японську мову як другу іноземну щодо використання допоміжних програмних продуктів-матеріалів для вивчення японської мови. Було запропоновано вибрати з переліку програмних

продуктів (або дописати їх, якщо вони не вказані) для комп'ютера та смартфона ті, які студент використовує та вважає дієвими для вивчення мови. Всього було опитано 45 студентів. Позитивним показником можна вважати вже те, що жоден із студентів не здав пустого бланку (у кожного було відмічено як мінімум 2 програми). Результати опитування наступні. Серед комп'ютерних онлайн програм для вивчення японської мови студенти вважають дієвими такі програми як **Memrise** (для вивчення лексичного та ієрогліфічного матеріалу), **NHK News Easy** (сайт з текстами для читання) та **Kanji Odyssey** (для вивчення ієрогліфіки) (Рис.1.).

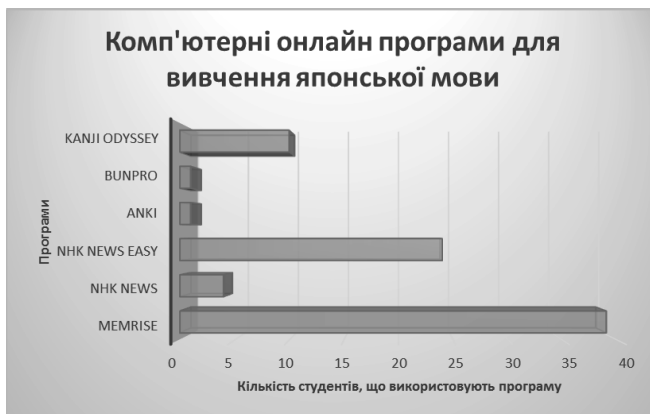

Рис.1. Кількісний показник використання студентами комп'ютерних онлайн програм як додаткового матеріалу для вивчення японської мови.

Найпопулярнішим комп'ютерним перекладачем лишається **Google Translate** завдяки своїй універсальності. Щодо більш спеціалізованих словників, то це **Yarxi** (передбачено режим офлайн), **Denshi Jisho**, **Weblio** та **Jisho.org** (Рис.2.).

Серед додатків для смартфона найпопулярнішим лишається **Memrise**. Як засіб підготовки до JLPT – **JLPT Tests** (Рис.3.).

Завдяки функції розпізнавання друкованого, а також і недрукованого японського тексту, **Google Translate** залишається найкращим словником для швидкого перекладу конкретних незрозумілих студенту слів. Корисними смартфонними словниками також вважають **EJLookup**, та **Yarxi** (менш популярний у смартфонній версії, оскільки в ній не всі слова доступні без придбання ліцензії) (Рис.2.).

Окрім програм, що були згадані в опитуванні, студенти також зазначили корисність таких програм як Kanji Teacher, Japanese Tests 4 you, Japandict, Popur Japanese, JVocab, а також Youtube.

Внаслідок дослідження кожного з цих сайтів та додатків можна дійти до висновку, що програма **Memrise** ідеально підходить як допоміжний матеріал для вивчення лексики. Цей додаток дозволяє створювати навчальні групи студентів з конкретних

Рис.2. Кількісний показник використання студентами комп'ютерних онлайн та офлайн словників та перекладачів.

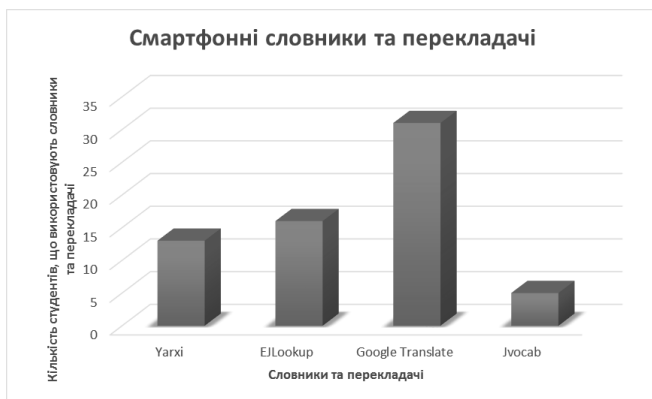

Рис.3. Кількісний показник використання студентами смартфонних онлайн програм як додаткового матеріалу для вивчення японської мови.

курсів лексики (наприклад Minna no Nihongo Shokuyuu I), що дозволяє зекономити час на занятті, що був відведений для пояснення чи перевірки лексичного матеріалу та відвести його на активізацію мовленнєвої діяльності. Науковці Літінська О. та Малая О. також наголошують на важливості самостійного вивчення студентами лексичного матеріалу [4, с.106]. Оскільки в групі, створеною викладачем у Memrise, є функція моніторингу, то цей вид діяльності є значно зручнішим і дієвішим, ніж звичні нам способи, так як викладач може бачити скільки кожен студент проводить часу в системі, скільки слів переглянуто, скільки слів у студента в довготривалій пам'яті, і

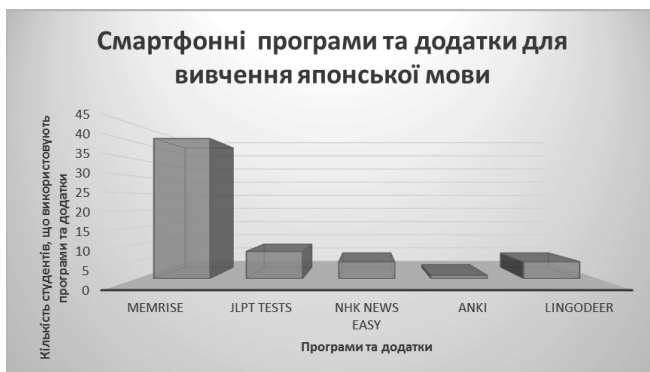

Рис.4. Кількісний показник використання студентами смартфонних онлайн та офлайн словників та перекладачів.

навіть проблемні слова студента. Memrise доступний як на веб-сайті (зручно для використання вдома), так і як додаток до всіх видів смартфонів, що надає можливість доступу будь-де, де є доступ до мережі Інтернет. Програма базується на принципі інтервального повторення, тобто «на принципі повторення матеріалу через визначені інтервали часу, які поступово стають все довшими» [3, с.147]. Нажаль додаток не можна вважати дієвим для вивчення ієрогліфіки, оскільки додатком не передбачений показ усіх читань ієрогліфа та його написання. Крім цього, часу на запам'ятовування відводиться значно менше, ніж необхідно. Проте, ієрогліфічні курси Memrise можна використовувати як ресурс для закріплення вивчених ієрогліфів.

На противагу Memrise, для вивчення ієрогліфів найкращим варіантом вважаємо веб-сайт **Kanji Odyssey**. Хоча він і доступний лише онлайн, проте має можливість перегляду написання ієрогліфів, всіх читань ієрогліфів, більше того, пропонується досить велика кількість вправ на читання речень з вивченими ієрогліфами та їх сполуками (熟語) з функцією самоперевірки, що уможливило самостійне вивчення ієрогліфів. Уроки для вивчення згруповані таким чином аби одночасно покривати і тематичну відповідність, і відповідність написання ієрогліфів (наприклад, за ключами), що також спрощує процес навчання.

Для активізації лексичного, граматичного та ієрогліфічного матеріалу як додатковий матеріал рекомендуємо веб-сайт та смартфонний додаток **NHK News Easy** (на початкових рівнях) або **NHK News** (на вищих рівнях). Перевагу рекомендуємо надавати саме смартфонному додатку, оскільки він передбачає функцію увімкнення та вимкнення фурігана (на веб-сайті неможливо вимкнути фурігану без додаткових засобів). Оскільки додаток надає текст з реальними новинами (більше того, є можливість перегляду відео-новин), то кожен із студентів може знайти почитати щось, що цікаво саме йому. В якості моніторингу можна просити студентів розповісти які останні новини вони читали, що їх найбільш вразило, або ж просто просити їх переказувати прочитане чи почуте для активізації мовленнєвої діяльності.

Щодо словників, то рекомендується ознайомити студентів із всіма можливими варіантами, а право вибору надати студентові, адже, як правило, думки студентів щодо корисності та доцільності словників не збігається. Важливим є показати студентам всі словники та їхні можливості для того, щоб кожен із студентів усвідомив за яких обставин та коли краще користуватися якими словниками.

Внаслідок дослідження стало зрозуміло, що студенти, що використовують вищезазначені матеріали (додатки та програми) показують значно вищий рівень знань та зацікавленості у порівнянні з іншими студентами, що свідчить про дієвість цих матеріалів. Проте, багато студентів все ще показують невпевненість та невміння самостійно підбирати додаткові джерела для вивчення японської мови, тому завданням викладача є ознайомити студентів із їхньою можливістю вивчати японську мову поза аудиторією і надати рекомендації щодо додаткових матеріалів та їхнього раціонального використання. Перспективними є і подальші дослідження таких матеріалів, адже, оскільки зростає їх кількість, то можна вважати, що надалі будуть з'являтися дедалі корисніші та зручніші для використання програми та додатки для вивчення японської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Sean H. K. Kang* Spaced repetition promotes efficient and effective learning: policy implications for instruction / *H. K. Kang Sean* // *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*. – Sage – 2016. – Vol. 3(1). – P. 12 – 19.
2. *Костевич Н.* Самоосвіта і комп'ютерні технології у вивченні японської мови / *Н. Костевич, О. Літінська* // *Іноземна мова як засіб мобільності майбутніх фахівців: міжнар. наук.-практ. Конф., 1-2 березня 2017 р.: матеріали/ДВНЗ «КНУ»*. – Кривий Ріг, 2017. – С. 102-104.
3. *Літінська О.* Техніка запам'ятовування «Інтервальне повторення» у викладанні японської мови / *О. Літінська* // *Мовні і концептуальні картини світу: збірник наукових праць*. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. – Вип. 60. – С. 145 – 152.
4. *Літінська О.* Елементи дистанційного навчання у викладанні теоретичних та практичних курсів на факультеті іноземних мов / *О. Літінська, О. Малая* // *Вісник ХНУ. Лінгводидактика: збірник наукових праць*. – Харків: Видавництво Харківського національного університету, 2014. – Вип. 1125. – С. 105 – 109.
5. *Омельченко Т.* Використання Android-програм у якості допоміжних матеріалів при вивченні японської мови / *Т. Омельченко, Ю. Хоменко* // *Мовні і концептуальні картини світу: збірник наукових праць*. – К: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – Вип. 49. – С. 126 – 131.

Стаття надійшла до редакції 27.03.18 р.

Н. Костевич, преподаватель
Национальный университет «Львовская политехника», Львов

КОМПЬЮТЕРНЫЕ И СМАРТФОННЫЕ ПРОГРАММЫ КАК СОВРЕМЕННЫЕ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ ЯПОНСКОГО ЯЗЫКА

Современная система образования в Украине находится в постоянном состоянии перемен, однако все еще ориентируется не на «результат», а на «процесс». Одним из способов дойти до «результата» в изучении японского языка являются вспомогательные материалы. Принимая во внимание то, что мы живем в информационную эру, вспомогательные материалы тоже необходимо выбирать в соответствии с потребностями и интересом студентов. Статья посвящена проблеме выбора вспомогательных материалов и анализа наиболее перспективных программ для изучения японского языка.

Ключевые слова: *современные методы обучения, вспомогательные материалы, самостоятельное обучение, компьютерные программы, web-сайты, смартфонные программы, Android-программы.*

N. Kostevych, teacher
Lviv Polytechnic National University, Lviv

COMPUTER AND SMARTPHONE PROGRAMS AS MODERN ADDITIONAL MATERIALS FOR STUDYING JAPANESE

The modern educational system in Ukraine is in a constant state of change, but still, it is focused on the “process” rather than “result”. One way to reach the “result” while studying Japanese is the additional materials. Taking into account the fact that we are living in the information age, additional materials should also be selected according to the needs and interests of students. The article is devoted to the problem of selection of additional materials and analysis of the most perspective programs for the study of the Japanese language.

Key words: *modern teaching methods, additional materials, independent training, computer programs, websites, smartphones, Android-programs.*